

23. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / За заг. ред. І.К. Білодіда. — К.: Наук. думка, 1969. — 583 с.
24. *Тимченко Є.* Матеріали до словника писемної та книжної української мови XV — XVIII ст. / Підгот. до вид. В.В. Німчук та Г.І. Лиса. — К., 2003. — Кн. 1 — 2.*
25. *Kopečný F.* Předložky. Koncové partikule // Etymologický slovník slovanských jazyků: slova gramatická a zajmena. — Praha, 1973. — Sv. 1.

Ruslana Homonay

PREFIXES FOR THE BUILDING OF THE ADJECTIVES IN INSUFFICIENT GRADE OF QUALITY IN THE HISTORY OF UKRAINIAN LANGUAGE AND THEIR PRESENT FORMS

In this article, we prove the necessary to accept the prefixation with prefixes **pri-** and **po-** as a method of building the adjectives in insufficient grade of quality. Based on the structural and semantic analysis of adjectives fixed in Ukrainian monuments of the 11–20th centuries, we show that this function has been characterized to them from Old Slavonic language till our days.

Keywords: prefixation of adjectives, prefix pri-, prefix po-, insufficient grade of quality.

Мовна мозаїка

БОРИСПІЛЕЦЬ чи **БОРИСПОЛЕЦЬ** проживає в Борисполі?

Як називати того, хто проживає в Борисполі: *бориспілець* чи *борисполець*? Сьогодні вживають обидві назви, пор.: **Бориспілець** Віктор Юрійович Співак відомий далеко за межами нашої держави (Срібна підкова, 26 лютого 2009); 1990 року після закінчення одного з мітингів на підтримку незалежності України поважного віку **борисполець** розповів мені, що 1920 року його батько був розстріляний за участь у протибільшовицькому повстанні в нашому місті (Україна молода, 4 лютого 2009); Через дві хвилини **борисполець** Мельник завдав небезпечного удару, але м'яч пролетів трохи вище поперечини ("2000". — 2004. — № 33). У деяких довідкових виданнях рекомендують вживати лише назву *бориспілець* (див., зокрема: Горпинич В.О. Словник відтопонімних прикметників і назв жителів України (ойконіми, ад'ектоніми, катойконіми). — Дніпропетровськ, 2000. — С. 28), щоб зберегти, очевидно, її структурний зв'язок з вихідним топонімом *Бориспіль*. Проте більше підстав вживати назву *борисполець*, бо в ній відбувається властиве українській мові чергування **і** в закритому складі з **о** у відкритому складі. Це чергування наявне у вихідному топонімі (пор.: *Бориспіль* — *Борисполя*, *Борисполю*, *Борисподем*, (*у*)*Борисполі*) і в паралельних назвах жителів на **-янин** /**-яни** від деяких топонімів на **-піль** (пор.: *Тернопіль* — *тернополянин*, *тернополяни*; *Томашпіль* — *томашполянин*, *томашполяни*). Назву *борисполець* збережено і в прізвищі: *У цей час Платон Тимофійович Борисполець знайомиться ще з одним учнем Академії — Тарасом Шевченком* (Слово Просвіти, 29 травня — 4 червня 2008).

Отже, у назвах жителів, утворених від топонімів на **-піль**, у відкритому складі потрібно вживати **о** (*борисполець*, *тернополець*, *католинополець*, *томашполець*, *златополець*, *іванополець*, *краснополець*), у закритому — **і** (*бориспільці*, *бориспілька*; *тернопільці*, *тернопілька*; *томашпільці*, *томашпілька*; *златопільці*, *златопілька*; *іванопільці*, *іванопілька*; *краснопільці*, *краснопілька*).

Катерина Городенська